

การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาล
นครสงขลา จังหวัดสงขลา*
A PROMOTION OF POLITICAL COMMUNICATION BASED ON
THE BUDDHIST WAY OF LIFE IN NAKHON SONGKHLA CITY
MUNICIPALITY, MUEANG DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

ศิวาพร กมลชัยสุข¹ และ พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร²

Sivaporn Kamonchaisuk¹ and Phra Maha Ekkawin Piyaviro²

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย¹⁻²

Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhis University, Thailand¹⁻²

Corresponding Author's Email: sivasiva666@outlook.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารดังกล่าวเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวน 397 คน เครื่องมือคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.825 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 ท่าน วิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทาน (เสียสละ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา (พูดสุภาพ) ด้านสมานัตตตา (ปรองดอง) และด้านอรรถจริยา (ประพฤติดี) ตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธ สรุปได้เป็น "GPBH Model" ประกอบด้วย G (Generosity) ความเสียสละ P (Politeness) ความสุภาพ B (Behave well) การประพฤติดี และ H (Harmony) ความสมานฉันท์ การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารสร้างความโปร่งใส และส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง, วิถีพุทธ, เทศบาลนครสงขลา, สังคหวัตถุ 4, GPBH Model

* Received 20 November 2025; Revised 25 November 2025; Accepted 30 November 2025

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of political communication promotion based on the Buddhist way of life in Songkhla City Municipality, Songkhla Province, and 2) to study guidelines for promoting such communication. This study employed a mixed-methods research methodology. Quantitative data were collected from 397 voters in Songkhla City Municipality using questionnaires with a reliability coefficient of 0.825, and analyzed using descriptive statistics. Qualitative data were collected through in-depth interviews with 5 key informants and analyzed using content analysis.

The results showed that: 1) The overall level of political communication promotion based on the Buddhist way of life was high. When considering individual aspects, Dana (Generosity) had the highest mean, followed by Piyavaca (Polite Speech), Samanattata (Harmony), and Atthacariya (Behave Well), respectively. 2) The guidelines for promoting political communication based on the Buddhist way of life were summarized as the "GPBH Model," consisting of G (Generosity), P (Politeness), B (Behave Well), and H (Harmony). This research indicates that applying Buddhist principles enhances communication efficiency, fosters transparency, and promotes sustainable local development in a democratic regime.

Keywords: Political Communication, Buddhist Way, Songkhla Municipality

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองถือเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร แนวคิด และอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างผู้มีอำนาจกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของระบอบประชาธิปไตยซึ่งประชาชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและนโยบายของประเทศ การสื่อสารทางการเมืองจึงมิได้เป็นเพียงกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจ ความชอบธรรมทางการเมือง และสามารถโน้มน้าวทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมทางการเมืองของสาธารณชนได้ (McNair, 2018; Wisetchai, 2022)

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน รูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ครอบคลุมตั้งแต่การใช้สื่อมวลชนแบบดั้งเดิม การประชุม การแถลงข่าว ไปจนถึงการใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย รวมทั้งการสื่อสารผ่านกระบวนการเลือกตั้ง สื่อออนไลน์และโซเชียล

มีเดียได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความรวดเร็ว เข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง และเอื้อต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างผู้มีอำนาจกับประชาชน (Chadwick, 2017) อย่างไรก็ตาม การสื่อสารทางการเมืองมิได้มีเพียงด้านบวกเท่านั้น หากขาดความรับผิดชอบหรือมีเจตนาในการชักจูงและบิดเบือนข้อมูล อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดและการตัดสินใจทางการเมืองที่คลาดเคลื่อนของประชาชนได้ ในทางตรงกันข้าม หากการสื่อสารตั้งอยู่บนหลักความถูกต้อง โปร่งใส และครบถ้วน ย่อมช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบอบประชาธิปไตย (Habermas, 1989)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เนื่องจากมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากร รวมถึงการพัฒนาชุมชนในระดับพื้นที่ การสื่อสารทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับผู้มีอำนาจในระดับท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ (Putnam, 1993; สถาบันพระปกเกล้า, 2563)

ในบริบทของสังคมร่วมสมัย การสื่อสารทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้จำกัดอยู่เพียงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดั้งเดิมเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น โซเชียลมีเดีย เพื่อขยายการเข้าถึงประชาชนและสร้างการมีส่วนร่วมในวงกว้าง การใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (Loader & Mercea, 2012)

เทศบาลนครสงขลาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลบ่อยาง จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ ประมาณ 9.27 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 66,548 คน ประกอบด้วยชุมชนจำนวน 54 ชุมชน ซึ่งมีลักษณะความหลากหลายทั้งด้านสภาพชุมชน ชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม แม้จะมีความหลากหลายดังกล่าว แต่อัตลักษณ์ทางพุทธศาสนายังคงเป็นแกนกลางของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีวัดสำคัญและพระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชนในพื้นที่ (เทศบาลนครสงขลา, 2566)

ด้วยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว เทศบาลนครสงขลาจึงมีบทบาทเชิงรุกในการประยุกต์ใช้วิถีทางพุทธเป็นกลไกในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่สอดคล้องกับรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน การสื่อสารทางการเมืองที่ยึดหลักพุทธธรรม เช่น ความเมตตา เหตุผล และการรับฟังอย่างสร้างสรรค์

สามารถช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และความชอบธรรมในการตัดสินใจทางการเมืองได้
 อย่างไม่รู้ก็ตาม แม้เทศบาลนครสงขลาจะมีความพยายามในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เวทีประชาคม การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ และการ
 ประชุมรับฟังความคิดเห็น แต่ยังคงประสบปัญหาการขาดความเข้าใจในหลักพุทธธรรมอย่าง
 ลึกซึ้ง การเมืองแบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก และช่องว่างในการสื่อสารระหว่างประชาชนกับองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการขาดการฝึกอบรมด้านการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธ
 อย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนคร
 สงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนคร
 สงขลาจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้รูปแบบ
 การวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมทั้งมิติ
 ด้านระดับการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนา โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการบูรณาการ
 ข้อมูลจากทั้งสองวิธีในการสังเคราะห์ผลการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสงขลา จังหวัด
 สงขลา จำนวน 43,769 คน (เทศบาลนครสงขลา, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ
 คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวน 397 คน ซึ่งได้จากการคำนวณ
 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 โดย
 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเพศ และใช้วิธีการสุ่ม
 ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บข้อมูล

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง
 จำนวน 5 รูป/คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย
 นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้นำด้านพุทธศาสนา ผู้บริหารเทศบาลนครสงขลา ผู้ปฏิบัติงานของ
 พื้นที่วิจัย และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธตามหลักสังคหวัตถุ 4 (มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะปลายเปิด

2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.825

2.3 เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview Form) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เขตเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 397 ชุด เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis with Context) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 1 ระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ภาพรวมรายด้าน

ลำดับ	ด้าน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1	ด้านทาน (เสียสละ)	4.28	0.66	มาก
2	ด้านปิยวาจา (พูดสุภาพ)	4.17	0.55	มาก
3	ด้านสมานัตตตา (ปรองดอง)	3.99	0.62	มาก
4	ด้านอิตถจริยา (ประพฤติดี)	3.95	0.60	มาก
	ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	4.11	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านทานหรือเสียสละมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 รองลงมาคือด้านปิยวาจาหรือพูดสุภาพมีค่าเฉลี่ย 4.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 ตามด้วยด้านสมานัตตตาหรือปรองดองมีค่าเฉลี่ย 3.99 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และด้านอิตถจริยาหรือประพฤติดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก

2. ผลศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลาจังหวัดสงขลา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลาสามารถสรุปได้เป็นรูปแบบที่เรียกว่า GPBH Model ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญคือ G หรือ Generosity ซึ่งหมายถึงการเสียสละและการให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยโปร่งใส P หรือ Politeness ซึ่งหมายถึงความสุภาพและการใช้ถ้อยคำที่อ่อนโยนให้เกียรติผู้อื่น B หรือ Behave Well ซึ่งหมายถึงการประพฤติดีและมีความซื่อสัตย์สุจริต และ H หรือ Harmony ซึ่งหมายถึงความสมานฉันท์และการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน

การอภิปราย

1. การศึกษาระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลาผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เข้ากับกระบวนการสื่อสารทางการเมืองสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ตีรณา นิยม (2562) ที่เสนอว่าการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีประสิทธิภาพเมื่อเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้ข้อมูลอย่างทั่วถึง การที่เทศบาลนครสงขลา มีระดับการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงถึงการเปิดพื้นที่สื่อสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารท้องถิ่น

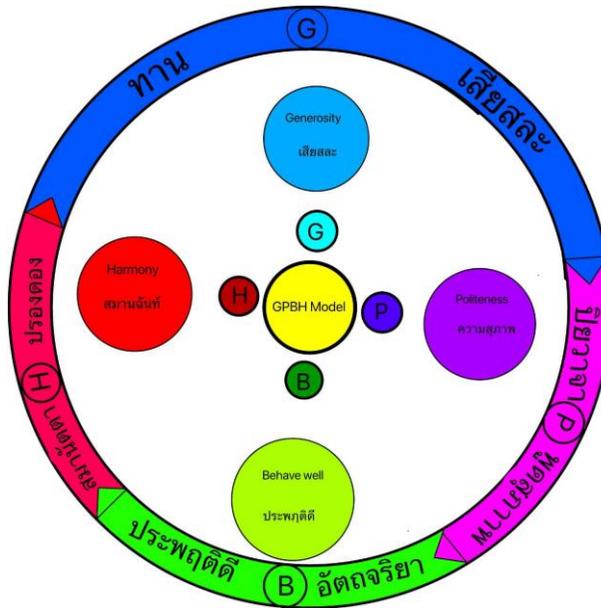
แบบประชาธิปไตยนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ วิภาวดี พันธุ์ดี (2564) ที่ชี้ว่าการสื่อสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่นต้องเน้นความเข้าใจร่วม ความไว้วางใจ และการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับประชาชน โดยเฉพาะการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมและการเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับหลัก “ปิยวาจา” และ “สมานัตตตา” ในสังคหวัตถุ 4 1. ด้านทาน ด้านทานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความพยายามของเทศบาลในการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สาธิต จารุงพงศ์ (2560) ที่ระบุว่าการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลต้องยึดหลักความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Accountability) ในมิติพุทธปรัชญา แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลัก “ทาน” ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2535) ซึ่งถือว่าการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นพื้นฐานของการสร้างความผูกพันและความศรัทธาในสังคม เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารท้องถิ่น จึงช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน 2. ด้านปิยวาจา ผลการวิจัยพบว่าด้านปิยวาจาอยู่ในระดับมาก รองลงมาจากด้านทาน สอดคล้องกับงานของ ภูิกิจ ศรีจันทร์ (2562) ที่ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองในภาคใต้ และพบว่าการใช้ถ้อยคำที่สุภาพและให้เกียรติประชาชนช่วยลดความตึงเครียดและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคมการใช้ปิยวาจายังสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ในระดับท้องถิ่น ที่มุ่งสร้าง “ความสัมพันธ์” มากกว่าการสั่งการ ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่ 3. ด้านสมานัตตตา ด้านสมานัตตตาอยู่ในระดับมาก สะท้อนความพยายามสร้างความเสมอภาคและความปรองดองในสังคมท้องถิ่นผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ตีรณา นิยม (2562) ที่เน้นว่าการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้จริงเมื่อประชาชนรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม นอกจากนี้ ยังเชื่อมโยงกับแนวคิดของ Pipa (2019) ที่อธิบายว่าการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องสร้างพื้นที่สาธารณะที่ปลอดภัย (Safe Civic Space) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์และลดความแตกแยก และ 4. ด้านอรรถจริยาแม้ด้านอรรถจริยาจะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ผลนี้สอดคล้องกับแนวคิดธรรมาภิบาลของ สาธิต จารุงพงศ์ (2560) ที่เน้นว่าความน่าเชื่อถือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างคำพูดกับการกระทำ หากขาดความซื่อสัตย์หรือความรับผิดชอบ จะส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจของประชาชนโดยตรงในเชิงพุทธธรรม หลักอรรถจริยาในพระไตรปิฎก (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535) เน้นการประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารท้องถิ่น จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมืองอย่างยิ่ง

2. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลาจังหวัดสงขลา ผลพบว่าแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลาสามารถสรุปเป็น GPBH Model สอดคล้องกับงานวิจัยด้านการสื่อสารทาง

การเมืองและการบริหารท้องถิ่นที่ชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตยจำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็น Generosity (การให้และความโปร่งใส) ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดธรรมาภิบาลและงานวิจัยของ Putnam (1993) ที่ระบุว่าความไว้วางใจและทุนทางสังคมเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลและการให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยด้านการปกครองท้องถิ่นของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งพบว่าความโปร่งใสในการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ องค์ประกอบ Politeness (ความสุภาพ) มีความสอดคล้องกับแนวคิด สัมมาวาจา และงานวิจัยด้านการสื่อสารสาธารณะของ Habermas (1989) ที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงเหตุผลและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมกระบวนการสื่อสาร การใช้ภาษาที่สุภาพและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งช่วยสร้างพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในระดับท้องถิ่น ในส่วนของ Behave Well (การประพฤติดีและความซื่อสัตย์สุจริต) ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม ซึ่งชี้ว่าความน่าเชื่อถือของการสื่อสารทางการเมืองขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างคำพูดและการกระทำของผู้นำ การประพฤติตนอย่างมีศีลธรรมของผู้บริหารท้องถิ่นช่วยลดปัญหาการเมืองแบบอุปถัมภ์ และเสริมสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจสุดท้าย องค์ประกอบ Harmony (ความสมานฉันท์) สอดคล้องกับงานวิจัยด้านการจัดการความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งพบว่าการสื่อสารที่มุ่งเน้นการประนีประนอมและความสามัคคีสามารถลดความตึงเครียดทางการเมือง และส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเช่นเทศบาลนครสงขลา

องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา” โดยได้ตอบวัตถุประสงค์ครบทั้งสองข้อที่มาจากการวิจัยแบบผสมวิธีดังกล่าวข้างต้น ซึ่งบัดนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการวิจัย ทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการสังเคราะห์วิจัย องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเป็นผลมาจากการศึกษาการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสามารถสรุป วิเคราะห์ในรูปแบบแผนภาพและมีคำอธิบายขยายความในรูปแบบ GPBH Model ได้ ดังนี้

จากแผนภาพ องค์ความรู้จากการวิจัย ที่มา : ผู้วิจัย (ศิวาพร กมลชัยสุข, 2568)

<p>G Generosity</p>	<p>การเสียสละ คือ เทศบาลนครสงขลาได้น้อมนำหลักพุทธธรรมด้าน “ทาน” มาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง โดยเน้นการเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างโปร่งใส (ธรรมทาน) การช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ (อามิสทาน) และการให้อภัยในความเห็นต่าง (อภัยทาน) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เปิดรับฟังความคิดเห็น และดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งส่งผลให้เกิดความไว้วางใจ ความร่วมมือ และความสมานฉันท์ในสังคมท้องถิ่น</p>
<p>P Politeness</p>	<p>ความสุภาพ คือ เทศบาลนครสงขลาให้ความสำคัญกับการใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ และจริงใจในการสื่อสารกับประชาชน โดยมุ่งเน้นการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจ ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างบรรยากาศของความร่วมมือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลได้รับการส่งเสริมให้ใช้ภาษาที่สุภาพในเวทีสาธารณะ การประชุมชุมชน รวมถึงสื่อสารณะต่าง ๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการอบรมทักษะการสื่อสารอย่างมีเมตตา</p>

	และไม่ใช่ภาษาก้าวร้าว ซึ่งช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำท้องถิ่นที่มีจริยธรรม และส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน
B (Behave well)	ประพฤตินี้ คือ เทศบาลนครสงขลาส่งเสริมให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารทางการเมือง โดยแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ โปร่งใส และเสียสละเพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม ผ่านการลงมือทำจริงมากกว่าการพูด การเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนด้วยความเอาใจใส่ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีวินัยในการปฏิบัติงาน และมีความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบรรยากาศทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรมในระดับท้องถิ่น
H (Harmony)	ความสมานฉันท์ คือ การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธด้าน “สมานัตตตา (ปรองดอง)” ของเทศบาลนครสงขลา มุ่งเน้น การสร้างความสามัคคีและความเข้าใจร่วมกันในชุมชน โดยส่งเสริม การสื่อสารที่เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง เปิดเวทีให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจอย่างเท่าเทียม ผู้บริหารใช้ภาษาที่เป็นกลาง ไม่แบ่งแยกฝ่าย และเน้นการประสานประโยชน์ร่วมระหว่างภาครัฐกับประชาชน รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ เช่น เวทีเสวนา ประชุมหมู่บ้าน หรือกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างสายสัมพันธ์และความปรองดองในระดับพื้นที่ ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและส่งเสริมสันติสุขทางการเมืองในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า องค์ความรู้จากการวิจัย สำหรับแนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา สามารถนำไปใช้ได้กับองค์กร คือ เทศบาลนครสงขลา นำมาหลีกพุทธธรรมด้านทาน หรือการเสียสละ มาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการสื่อสารทางการเมือง โดยเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และเปิดเผยแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อสร้างความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นในชุมชนอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ เทศบาลยังให้ความสำคัญกับการสื่อสารด้วย ความสุภาพและจริงใจ ผ่านการใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนน้อม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อลดความขัดแย้งในสังคม ส่งเสริมความร่วมมือ และสร้างบรรยากาศแห่งความสงบสุขในพื้นที่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลถูกส่งเสริมให้ประพฤตินี้ โดยเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนในด้าน ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงาน รวมถึงการลงมือปฏิบัติจริง และมีวินัยในการทำงาน นอกจากนี้ ยังเน้นการปฏิบัติต่อ

ประชาชนทุกกลุ่มด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในระดับท้องถิ่น ในส่วนของความสมานฉันท์ เทศบาลนครสงขลา ส่งเสริมให้เกิดความปรองดองผ่านการเคารพและยอมรับ ความคิดเห็นที่แตกต่าง เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในเวทีสาธารณะและการตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผู้บริหารใช้ภาษาที่เป็นกลางไม่แบ่งแยกฝ่าย และเน้นการประสานผลประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างภาครัฐกับประชาชน นอกจากนี้ เทศบาลยังจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นเวทีเสวนา ประชุมหมู่บ้าน และกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างความสัมพันธ์และสายใยแห่งความร่วมมือในระดับพื้นที่ สิ่งเหล่านี้ช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างสันติสุข และส่งเสริมความปรองดองในชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นการสร้างสังคมท้องถิ่นที่เข้มแข็งและมีความสามัคคีอย่างแท้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าเทศบาลนครสงขลา มีการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านทานหรือเสียสละมีระดับสูงสุด ตามด้วยด้านปิยวาจาหรือพูดสุภาพ ด้านสมานัตตตาหรือปรองดอง และด้านอติถจริยาหรือประพฤติดี แนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธสามารถสรุปได้เป็น GPBH Model ซึ่งประกอบด้วย การเสียสละ ความสุภาพ การประพฤติดี และความสมานฉันท์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะด้านนโยบายคือเทศบาลควรจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยใช้ GPBH Model เป็นกรอบในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมคือควรส่งเสริมการพัฒนาตาม GPBH Model โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดและกำลังเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้คือควรจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในด้านการสื่อสารตามวิถีพุทธอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมคือควรสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในชุมชนโดยเฉพาะวัดและพระสงฆ์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครองคือควรสร้างระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือควรศึกษากลยุทธ์การนำ GPBH Model ไปประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่มีบริบทแตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำแนวทางนี้ไปใช้ในระดับพื้นที่ เพื่อพัฒนารูปแบบการสื่อสารทางการเมืองตามวิถีพุทธให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ติรณา นิยม. (2562). การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 10(2), 112-129.
- ภูกิจ ศรีจันทร์. (2562). การสื่อสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้. สงขลา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาไตรปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภาวดี พันธุ์ดี. (2564). การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม, 5(1), 55-73.
- สาธิต จารุงพงศ์. (2560). การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- Pipa, A. (2019). Political Communication in the Digital Age: Challenges and Opportunities for Local Governance. Journal of Political Science, 25(1), 48-65.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis (3rd ed.). Harper & Row.